

320

ABRIL
2015

LES AMBICIONS D'AL-SISSI

Ricardo Gonz3lez Samaranch, polittleg i periodista

Un cop escapçada l'oposici3 i consolidat el seu r3gim, el president egipci, Abdelfatt3 al-Sissi, ha donat via lliure a l'expressi3 de les seves ambicions, ja sigui de tipus dom3stic o internacional. Pocs dies despr3s de presentar a la confer3ncia d'inversors de Xarm al-Xeikh un projecte fara3nic per a la construcci3 d'una nova capital al bell mig del desert, Al-Sissi va embarcar el pa3 en l'aventura militar liderada per l'Ar3bia Saudita al Iemen. El ra3s egipci s'ha proposat recuperar per a Egipte el paper de pot3ncia regional perdut durant les darreres d3cades, una aposta arriscada per un pa3 que encara est3 sotm3s a uns enormes desafiaments.

Prop de 20 mesos despr3s del cop d'Estat, ja es pot afirmar que el per3ode d'efervesc3ncia revolucion3ria iniciat el 2011 ha arribat a la seva fi. En teoria, encara no ha concl3s el proc3s de transici3 delineat en el full de ruta de l'estiu del 2013, pendent de la constituci3 del nou parlament. Per3, tanmateix, el nou ordre polittic sembla plenament consolidat. I no nom3s per la manifesta incapacitat dels seus oponents de provocar-ne la caiguda, sin3 perqu3 les seves orientacions polittiques inicials s'han anat reafirmant. Entre elles, la supressi3 de qualsevol veu dissident i la conversi3 de la lluita antiterrorista en la principal l3gica legitimadora del temps polittic.

Els diversos serveis de seguretat i intel·lig3ncia, amb l'Ex3rcit al capdavant, continuen dominant l'escena polittica del pa3 3rab i la seva filosofia guia l'acci3 de govern. El poder executiu est3 entestat a imposar un aparent consens social a trav3s de la força, i no a trav3s de la negociaci3 o l'acord amb els diversos actors polittics del pa3. En aquest sentit, la seva actuaci3 3s molt semblant a la que va caracteritzar el r3gim de l'exdictador Hosni Mubarak.

Els informes de les organitzacions de Drets Humans, tant eg3pcies com internacionals, no ofereixen dubtes respecte a la dimensi3 de la repressi3: les tortures a mans de les forces de seguretat s3n sistem3tiques -han mort m3s de 150 persones sota cust3dia policial-, i el pa3 compta amb presons secretes, aut3ntics forats negres legals on fins i tot hi ha reclosos menors d'edat. Els Germans Muslims s'han convertit en l'enemic p3blic i els seus l3ders van acumulant condemnes, algunes d'elles a la pena de mort. De moment, no s'observa cap indicati de distensi3 en el conflicte entre la hist3rica organitzaci3 islamista i l'Estat, sin3 m3s aviat el contrari.

Aquest escenari d'estabilització també s'aplica per les accions armades de les milícies islamistes radicals. Tot i les notícies quasi diàries als mitjans de comunicació oficials de la detenció o mort de presumptes terroristes, sobretot a la península del Sinaí, l'Estat no ha estat capaç d'eliminar el degoteig d'atemptats de la insurgència islamista. Ara bé, fins avui, aquests grups tampoc han estat capaços de controlar de forma estable una franja substancial de territori, ni han pogut assassinar cap figura de pes del govern. És a dir, es tracta més aviat d'una malaltia crònica que d'un perill mortal per a l'Estat, la qual cosa no evita que el terrorisme ocupi el centre del debat públic i s'utilitzi per justificar qualsevol restricció a les llibertats individuals.

Al costat de la repressió, el règim aposta la seva supervivència a un desenvolupament econòmic que aporti millores al nivell de vida de la majoria de la població. És una nova versió del vell pacte social autocràtic que exigeix obediència a canvi de prosperitat. Més pa i menys llibertat. La seva estratègia de desenvolupament sembla estar basada en la implementació de megaprojectes, com la construcció d'un nou Canal de Suez o d'una nova i moderna capital al desert. Aquestes iniciatives han estat ben acollides per l'opinió publicada, molt dòcil amb el govern, però susciten dubtes entre alguns experts. Diversos analistes independents han advertit que les previsions utilitzades per justificar aquests projectes són excessivament optimistes. Més que a desenvolupar de forma sostenible el país, els megaprojectes semblen destinats a satisfer els deliris de grandesa del president.

La política internacional del país també està dominada per una renovada ambició. Després d'haver passat diversos anys consumit per les disputes internes, el govern ha multiplicat darrerament els esforços dedicats a la projecció exterior. La lluita antiterrorista és el fil conductor que uneix ambdues polítiques, la domèstica i la internacional. Per primer cop després de diverses dècades, l'Exèrcit egipci va dur a terme una operació més enllà de les seves fronteres el passat mes de febrer. En resposta al brutal assassinat de 21 cristians egipcis a mans de l'Estat Islàmic a Líbia, Egipte va executar diversos bombardejos aeris contra posicions del grup gihadista al país veí.

Aprofitant aquesta acció, Al-Sissi va proposar la creació d'una força d'intervenció panàrab per fer front a l'amenaça gihadista. Ignorada inicialment, la proposta va ressuscitar unes setmanes després, arran del cop d'Estat de les milícies huthis al Iemen i a la reacció ferma de l'Àrab Saudita formant una coalició militar *ad hoc* per intervenir en el seu veí del sud. El Caire es va sumar de forma entusiasta a la coalició anti-huthi i, en la cimera anual de la Lliga Àrab celebrada a Xarm al-Xeikh, va liderar l'aprovació de la creació d'una força militar conjunta dels Estats Àrabs.

Les ambicions d'Al-Sissi en ambdós fronts, el domèstic i l'internacional, podrien topar amb les restriccions d'un context poc favorable a aventures. Econòmicament, Egipte es troba en una situació delicada, amb un dèficit públic superior al 10% del PIB i no està gens clar que el sector privat vulgui invertir en megaprojectes de dubtosa viabilitat. En el front militar, l'Exèrcit ja lliura una dura batalla amb una insurgència al Sinaí, i es troba en estat d'alerta davant les amenaces que representa la inestabilitat a Líbia. Per tant, una intervenció terrestre al Iemen, costosa a causa de la rugosa orografia, podria desbordar les capacitats de les Forces Armades. De fet, als mitjans de comunicació, algunes veus influents ja han fet sentir els seus recels.